



KOMUNIKAT PRASOWY nr 34/23

Luksemburg, 16 lutego 2023 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-216/21 | Asociația „Forumul Judecătorilor din România”

Rzecznik generalny Nicholas Emiliou: procedura awansu sędziów opierająca się na ocenie ich pracy i zachowania przez komisję złożoną z prezesa i sędziów odpowiedniego sądu wyższej instancji jest zgodna z prawem Unii

Nawet wówczas, gdy członkowie tej komisji są niezależni, stosowane przez nich kryteria powinny być wystarczająco obiektywne, istotne i możliwe do zweryfikowania, a sam ten organ powinien podlegać obowiązkowi uzasadnienia

W 2019 r. sekcja ds. sędziów Consiliul Superior al Magistraturii (najwyższej rady sądownictwa, Rumunia, zwanej dalej „CSM”) zatwierdziła krajowe rozporządzenie reformujące procedurę awansu mającą zastosowanie do sędziów sądów niższych instancji w Rumunii. Asociația „Forumul Judecătorilor din România” (stowarzyszenie „Forum sędziów Rumunii”) i YN wnieśli do sądu apelacyjnego w Ploeszti, Rumunia, o stwierdzenie częściowej nieważności tej decyzji.

Podnoszą oni, że procedurę awansu sędziów sądów krajowych niższych instancji przeprowadzają prezesi i członkowie sądów apelacyjnych, w których mają być obsadzone wolne stanowiska, i że procedura ta opiera się na subiektywnych i uznaniowych kryteriach, a nie na obiektywnej ocenie kandydatów dokonywanej jedynie na podstawie wyników egzaminu pisemnego.

Sąd apelacyjny w Ploeszti zwrócił się o dokonanie oceny zgodności takiej reformy z zasadą niezawisłości sędziowskiej.

W przedstawionej dziś opinii rzecznik generalny N. Emiliou uznał, że **procedura awansu sędziów do sądu wyższej instancji opierająca się na ocenie ich pracy i zachowania przez komisję złożoną z prezesa i sędziów sądu wyższej instancji, którzy oprócz tej oceny dokonują w postępowaniu odwoławczym kontroli orzeczeń wydanych przez sędziów sądów niższych instancji i przeprowadzają okresowe oceny tych sędziów jest zgodna z prawem Unii¹**. Jednak nawet wówczas, gdy członkowie tej komisji są niezależni, stosowane przez nich kryteria powinny być wystarczająco obiektywne, istotne i możliwe do zweryfikowania, a sam ten organ powinien podlegać obowiązkowi uzasadnienia.

Rzecznik generalny zauważył, że procedura awansu sędziów zasiadających w sądach niższej instancji w Rumunii składa się z dwóch etapów. Pierwszy etap opiera się na konkursie pisemnym, który ma na celu sprawdzenie zarówno wiedzy teoretycznej, jak i umiejętności praktycznych kandydatów. Wyłonieni kandydaci są następnie awansowani do wyższej rangi zawodowej, ale w rzeczywistości nadal sprawują ten sam urząd. Drugi etap, nazywany „awansem właściwym”, umożliwia faktyczne przydzielenie do sądu okręgowego lub sądu apelacyjnego kandydatów,

¹ Zasada niezawisłości sędziowskiej wyrażona w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 2 TUE.

którzy zostali już awansowani „tytularnie”, i którzy uzyskali wymaganą rangę zawodową.

Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i YN starają się zakwestionować zasady drugiego etapu tej procedury, w ramach którego komisja konkursowa musi ocenić pracę i zachowanie kandydatów w ciągu ostatnich trzech lat poprzedzających ich udział w owym drugim etapie. Szczególnie problematyczne wydają się być dla nich dwa następujące aspekty tej procedury: sposób wyznaczania członków komisji konkursowej, którzy uczestniczą w procedurze „awansu właściwego” oraz skład tej komisji, a także kryteria stosowane przez członków komisji konkursowej w celu dokonania wyboru kandydatów do awansu.

Co się tyczy wyznaczania członków komisji konkursowej i jej składu, rzecznik generalny uznał, że elementy przedstawione w postępowaniu głównym nie mogą same w sobie wywołać w przekonaniu jednostek uzasadnionych wątpliwości co do niepodatności kandydatów biorących udział w procedurze „awansu właściwego” na czynniki zewnętrzne.

Kwestie niezawisłości sędziowskiej nie ograniczają się do sytuacji dotyczących innych gałęzi władzy lub osób trzecich, ale mogą pojawić się w samym systemie sądowniczym, gdy istnieje ryzyko, że sędziowie mogą pozostawać pod niewłaściwym wpływem innych członków środowiska sędziowskiego. Jednakże musi istnieć przesłanka, że taka koncentracja władzy mogłaby rzeczywiście spowodować interwencję lub naciski z zewnątrz, które mogą zagrozić niezależnemu osądowi sędziów sądów niższej instancji i wpłynąć na ich rozstrzygnięcia.

Ponieważ członkowie sądów apelacyjnych państw członkowskich sami są zobowiązani, zgodnie z prawem Unii, do przestrzegania zasady niezawisłości sędziowskiej i bycia wolnymi od zewnętrznych wpływów lub nacisków, są oni co do zasady kompetentni, by ocenić pracę kandydatów i ustalić, którzy spośród nich zasługują na awans. **Jednak z punktu widzenia niezawisłości sędziowskiej decydujące znaczenie ma nie tyle to, kto przeprowadza procedurę awansu, lecz raczej to, czy kryteria stosowane przez organ odpowiedzialny za przeprowadzenie takiej procedury są wystarczająco jasne, obiektywne i weryfikowalne oraz czy organ ten jest zobowiązany do przedstawienia uzasadnienia swoich decyzji.**

Do sądu krajowego należy sprawdzenie, czy stosowane kryteria mogą wywołać w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości sędziów sądów niższej instancji, których dotyczy ta procedura. Może do tego dojść w szczególności wtedy, gdy zasady dotyczące danej procedury lub kryteria stosowane przy jej przeprowadzaniu nie są przewidziane przez ustawę (a zatem nie są weryfikowalne), są niejasne lub nieistotne, lub pozwalają na spekulacje dotyczące wpływu sił politycznych lub innych (na przykład, gdy stosowane kryteria nie są wystarczająco obiektywne).

W niniejszej sprawie wydaje się, że kryteria oceny pracy kandydatów zostały wyraźnie wskazane, a zatem są możliwe do zweryfikowania. Ponadto są one wszystkie istotne dla celów wypracowania stanowiska na temat działalności orzeczniczej i osiągnięć kandydatów.

Rzecznik generalny zauważył również, że źródła informacji i dowodów, na których członkowie komisji konkursowej muszą oprzeć swoją decyzję w odniesieniu do każdego kandydata, są dość liczne i zróżnicowane. Okoliczność ta przyczynia się do uczynienia z całej procedury „awansu właściwego” procesu opartego a priori na obiektywnej, a nie uznaniowej ocenie.

Powyższe elementy, w połączeniu z faktem, że komisja odpowiedzialna za przeprowadzenie procedury awansu musi sporządzić sprawozdanie z uzasadnieniem, w którym wskazuje oceny przyznane za zastosowane kryteria, jak również ogólną ocenę uzyskaną przez kandydata w chwili zakończenia procedury – którą kandydat ma prawo zakwestionować – potwierdzają brak rzeczywistego ryzyka „nadmiernego zakresu uznania”, powodującego powstanie w przekonaniu jednostek uzasadnionych wątpliwości co do niezawisłości danych sędziów.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych

w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Pozostańmy w kontakcie!

